

Co gdzie jest ...

W ośmiu probówkach opisanych liczbami **1 – 8** znajdują się losowo rozmieszczone wodne roztwory **dobrze rozpuszczalnych** substancji, które zostały przygotowane przez rozpuszczenie w wodzie jednego lub dwóch związków. Stężenie jonów w otrzymanych roztworach jest nie większe niż $0,5 \text{ mol/dm}^3$. Tabela poniżej zawiera jony, które zostały użyte do przygotowania roztworów w probówkach.

<u>Kation</u>	Bi^{3+}	K^+	Cu^{2+}	Fe^{3+}	Cr^{3+}	
<u>Anion</u>	$\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$	CrO_4^{2-}	H_2PO_4^-	I^-	SCN^-	Cl^-

Dodatkowo w probówkach oznaczonych literami **A – C** znajdują się roztwory wodne: *glicyny, kwasu winowego, kwasu szczawiowego*.

Jonom zebranych w tabeli powyżej towarzyszą także inne jony (ich obecność nie wpływa na odczyn roztworu), o których wiadomo, że:

- ♣ kation jednododatni o konfiguracji elektronowej neonu jest razem z anionem prostym mocnego kwasu nieutleniającego, oraz jonem dwudodatnim posiadającym na ostatniej powłoce 17 elektronów;
- ♣ oksoanion pierwiastka bloku p leżącego w 2 okresie tworzącego kwas utleniający jest razem z kationem trójdatnym pierwiastka bloku p.

Poniżej zamieszczono tablicę zawierającą **wybrane informacje** na temat reakcji pomiędzy **jonami użytymi** do przygotowania roztworów w probówkach **1 – 8**.

	$\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$	I^-	CrO_4^{2-}	SCN^-	H_2PO_4^-
Bi^{3+}		czarny ↓	żółty ↓	brun. czerw. roztwór ^{**)}	
Cu^{2+}		żółtobrunatny ↓	brunatnoczerwony ↓	czarny ↓	niebieski ↓
Fe^{3+}		czarny ↓		^{*)}	
Cr^{3+}	brun. żółty ↓			czerwony roztwór ^{**)}	

↓ – wytrąca się osad

^{*)} – powstają złożone jony o wzorze ogólnym $[\text{Fe}(\text{SCN})_n]^{n-3}$, gdzie $n = 1 - 6$.

^{**)} – roztwory soli muszą być wystarczająco stężone

Dodatkowo wiadomo, że:

- Fe^{3+} tworzy szereg jonów kompleksowych: $[\text{Fe}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ - pomarańczowy/rdzawy, FeCl_4^- - żółty, $[\text{Fe}(\text{PO}_4)_2]^{3-}$ - bezbarwny, $[\text{Fe}(\text{SCN})_n]^{n-3}$ - krwistoczerwony (uszeregowane wg. wzrastającej trwałości);
- Cu^{2+} tworzy m.in. jony: $[\text{Cu}(\text{H}_2\text{O})_6]^{2+}$ - błękitny, CuCl_4^- - żółty (oba o porównywalnej trwałości);
- jon Bi^{3+} tworzy z jonami I^- jon pomarańczowej barwy (BiI_4^-) nietrwały w środowisku zasadowym.
- jon Cu^{2+} tworzy z ligandami bidentatno-chelatującymi jon kompleksowy o liczbie koordynacyjnej 2.

Dysponujesz dodatkowo 4 pustymi probówkami i pipetkami polietylenowymi.

Na stanowisku zbiorczym masz do dyspozycji:

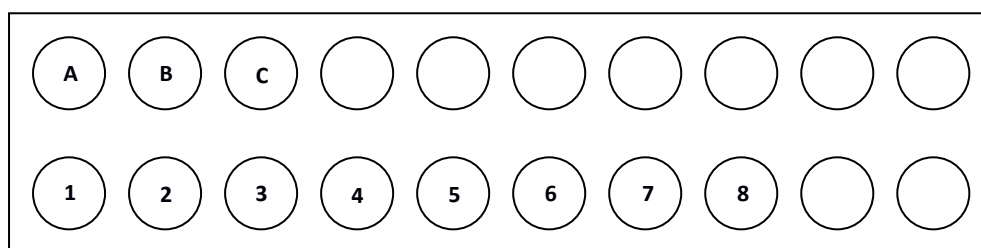
- roztwór KMnO_4 (0,5%),
- roztwór H_2SO_4 (2 mol/dm³),
- roztwór NaOH (2 mol/dm³),
- roztwór NaClO_4 (1 mol/dm³),
- chloroform.

Korzystając z roztworów soli oraz substancji na stanowisku zbiorczym zidentyfikuj substancje w probówkach **1 – 8**, oraz **A – C**.

Polecenia

- (4 pkt) Zaproponuj prawdopodobne rozmieszczenie substancji zapisując jej wzór lub nazwę biorąc pod uwagę **barwę**, **rozpuszczalność w wodzie** oraz **odczyn roztworu**.
- (4 pkt) Przedstaw możliwie efektywny plan postępowania mający na celu identyfikację zawartości probówek.
- (13,5 pkt) Dokonaj identyfikacji substancji i podaj jej uzasadnienie poparte minimum jedną obserwacją charakterystyczną oraz odczyn i barwę roztworu badanej substancji. **Zapach własny nie jest podstawą do identyfikacji substancji.**
- (3,5 pkt) Zapisz równania reakcji w formie jonowej skróconej będących podstawą identyfikacji substancji nieorganicznych i zaznacz, których probówek dana reakcja dotyczy. Równania reakcji dla związków organicznych zapisz w postaci jonowej skróconej używając wzorów grupowych substancji organicznych. **Uwzględnij warunki zachodzenia reakcji.**

Oznaczenie probówek w statywie przedstawia rysunek.

Uwaga! Używaj roztworów oszczędnie, nie marnuj niepotrzebnie odczynników.

Pamiętaj o zachowaniu zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania analiz!

Przjrzyj się karcie odpowiedzi. Przedstaw odpowiedź tak, aby mieściła się w wyznaczonych polach.

KONKURS
CHEMICZNY
TRZECH
WYDZIAŁÓW
POLITECHNIKI ŁÓDZKIEJ

Zadanie II etapu Konkursu Chemicznego Trzech Wydziałów PŁ – laboratorium

X Edycja

Rok szkolny 2023/24

W opisie identyfikacji zastosuj skróty:

- + zas. – dodanie zasady sodowej
- + kw. – dodanie kwasu siarkowego(VI)
- pu. – papierek uniwersalny
- bz. – brak zmian
- rozp. – rozpuszczalny
- NR – nierozpuszczalny
- RwN – rozpuszczalny w nadmiarze
- NRwN – nierozpuszczalny w nadmiarze

Sumaryczna punktacja za zadanie laboratoryjne – 25 pkt.

Czas rozwiązywania zadania – 150 minut

